

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В ПЕРІОД СТАГНАЦІЇ

В статті проаналізовано методичний підхід до вивчення інноваційної складової діяльності регіональних соціально-економічних систем в період стагнації. Визначено, що методи міжгалузевих балансів для аналізу інноваційних факторів розвитку регіону; методи конкурентних переваг регіонів і країн; оцінка структури і динаміки валового регіонального продукту для визначення інноваційних факторів регіонального розвитку мають загальний недолік - методи вивчають ситуацію в поточний момент часу, а не причину змін соціально-економічної обстановки. Опрацьовано класифікацію регіональних інноваційних систем: по типу інноваційної мережі; по взаємозв'язкам вертикалі «регіональна інноваційна система - національна інноваційна система». Розглянуто метод аналізу інноваційних факторів розвитку регіонів, який пов'язаний з використанням фазового методу і концепція регіональних інноваційних систем. Запропонована відкрита регіональна інноваційна система Ф.Кука, в якій виділена підсистема управління інноваційними процесами та інфраструктурна підсистема, яка забезпечує процес впровадження інновацій з підсистеми генерування і застосування знань, через специфічність функцій управління в інноваційному процесі.

Ключові слова: інноваційна складова, регіон, період стагнації, метод аналізу, регіональна інноваційна система.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Вивчення регіону як складної багаторівневої системи вимагає виявлення чинників, що впливають на його розвиток. Особлива увага приділяється виявленню інноваційних факторів, їх вивчення та використання при формуванні стратегій регіонального розвитку в період стагнації, так як в умовах жорсткої конкуренції успіх української економіки багато в чому буде залежати від того, наскільки регіони будуть підтримувати і стимулювати інноваційну активність.

В Україні більшість регіонів знаходяться в стадії занепаду інноваційного розвитку. При цьому одним з можливих напрямків формування інноваційної складової розвитку країни може стати концентрація уваги держави на регіональному вимірі.

Ці загальні положення обумовлюють необхідність і доцільність аналізу методів, способів формування регіональних інноваційних систем, які можуть стати підставою державних механізмів стимулювання інноваційного розвитку регіонів в Україні.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури показав, що інноваційна складова соціально-економічного розвитку країни вже тривалий час привертає увагу багатьох вчених. Інноваційна активність, яка є однією з компонентів соціально-економічної системи, характеризується складними причинно-наслідковими зв'язками, мають одночасно якісні та кількісні характеристики, які змінюються з часом.

Нові моделі інноваційного процесу, теорії регіональних інноваційних систем, елементи методології, форми та методи державного регулювання інноваційного розвитку регіонів розглядалися у роботах Г. Хакенсона, Р. Кемегні, Д. Бекаттіні, М. Портера, Д. Хоувеллса, Ф. Кука та інших. Але невирішеними залишаються питання методичного походу до вивчення та використання інноваційної складової регіонального розвитку в період стагнації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Проаналізувати методичний підхід до вивчення інноваційної складової діяльності регіональних соціально-економічних систем в період стагнації; визначити його адаптацію до умов України.

Виклад основного матеріалу дослідження з новим обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Серед основних способів вивчення розвитку регіону та оцінки впливу на нього науково-технічного прогресу можна виділити наступні:

- використання для аналізу інноваційних факторів розвитку регіону методів міжгалузевих балансів, розроблених В. Леонтьєвим і його послідовниками [4];

- визначення конкурентних переваг регіонів і країн, заснованих на дослідженнях, проведених М. Портером [5];

- визначення інноваційних факторів регіонального розвитку за допомогою оцінки структури і динаміки валового регіонального продукту, що проводяться академіком А.Г. Гранбергом [2].

При цьому загальний недолік даних методів аналізу інноваційної активності полягає в тому, що вони вивчають і вимірюють не саму причину змін економічної ситуації, а їх наслідок. Альтернативний напрямок, пов'язаний з використанням фазового методу аналізу інноваційних факторів розвитку регіонів, запропоновано фахівцями ВолгГТУ [3]. При цьому була висунута гіпотеза, що причиною всіх змін в економічній діяльності регіону є два джерела: здатність і сприйнятливості регіону (суб'єкта) до інновацій.

Відповідно до даного підходу, економічним еквівалентом інноваційної сприйнятливості регіону є екстенсивні чинники регіонального зростання (асоці-

юються зі збільшенням обсягів виробництва в результаті приросту ресурсів, що втягуються), а еквівалентом інноваційної спроможності регіону - інтенсивні чинники регіонального зростання (пов'язані з ефективним використанням ресурсів).

Згідно з цією гіпотезою інноваційну діяльність регіону можна представити у вигляді такої схеми (рис. 1).

Економічні сили регіону є результатом взаємодії двох складових цих сил: інноваційної спроможності та сприйнятливості (рис. 1) Ці складові пронизують чотири основні сфери діяльності регіону: інвестиційну, фінансову, виробничу і маркетингову.

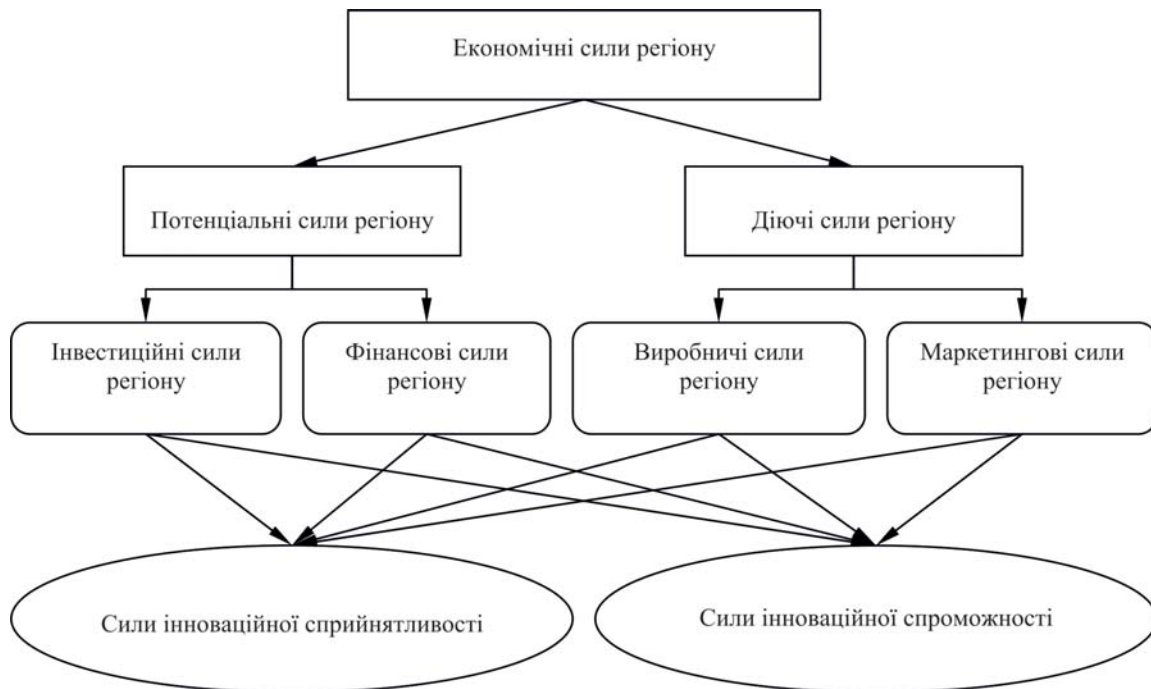

Рис. 1. Концептуальна схема ієрархії сил регіонального розвитку [3]

З даного рисунка видно, що взаємодії інвестиційних і фінансових сил народжують потенційні сили економічного розвитку регіону, що відображають накопичення виробничого потенціалу регіону, а взаємодії продуктивних і маркетингових сил народжують дійсні сили економічного розвитку регіону, що відображають реалізацію виробничого потенціалу регіону. Взаємодія потенційних і дійсних сил утворює економічні сили регіону. Таким чином, ми маємо складну ієрархічну систему, в основі якої лежать інноваційна здатність і чутливість в різних сферах економіки регіону.

Розглянемо концепцію регіональних інноваційних систем, яка виникла на початку 90-х рр. XX століття як окремий напрямок теорії інноваційних систем. Концепція інтегрує дві основні ідеї: системний характер інноваційної діяльності та регіональний вимір інноваційного процесу [6, с. 138]. Детально концепція регіональних інноваційних систем досліджена в роботах К.Фрімена, Б.Лундвалла, Р.Нельсон, І.Брікової, М.Шарко, Л.Федулової, М.Пашути і багатьох інших.

Під регіональними інноваційними системами найбільш часто розуміють сукупність приватних фірм, компаній, громадських організацій, органів

влади та центрів створення нових знань і їх подальшої дифузії (таких, як університети, дослідницькі інститути, експериментальні лабораторії, агентства інноваційного розвитку, і т.п.), об'єднані між собою специфічними партнерськими взаємовідносинами, і які сприяють інтенсифікації інноваційної діяльності та, як наслідок, підвищення рівня конкурентоспроможності регіону [6].

Існують різні варіанти визначення сутності регіональних інноваційних систем. Однак, автор поділяє думку прихильника системного підходу Ф.Кука [1], який вважає, що регіональні інноваційні системи складається з двох субсистем, об'єднаних процесом інтерактивного навчання:

- регіональна субсистема використання і застосування знань (фірми-продуценти, які входять до складу регіональних індустріальних кластерів і підтримувані родинні сектори);

- регіональна субсистема генерування знань, яка визначає темпи інноваційного розвитку першої підсистеми (приватні та державні дослідні лабораторії, університети, агентства технологічного трансферу, регіональні органи влади, фінансові установи).

Проте, систему Ф.Кука доцільно відкоригувати шляхом відділення субсистеми управління, або регулювання інноваційних процесів та інфраструктурної субсистеми, яка забезпечує процес впровадження ін-

новацій від субсистеми генерування ідей, через різноманітності виконуваних ними функцій. Тоді в загальному вигляді регіональні інноваційні системи можна представити так як на рисунку 2.

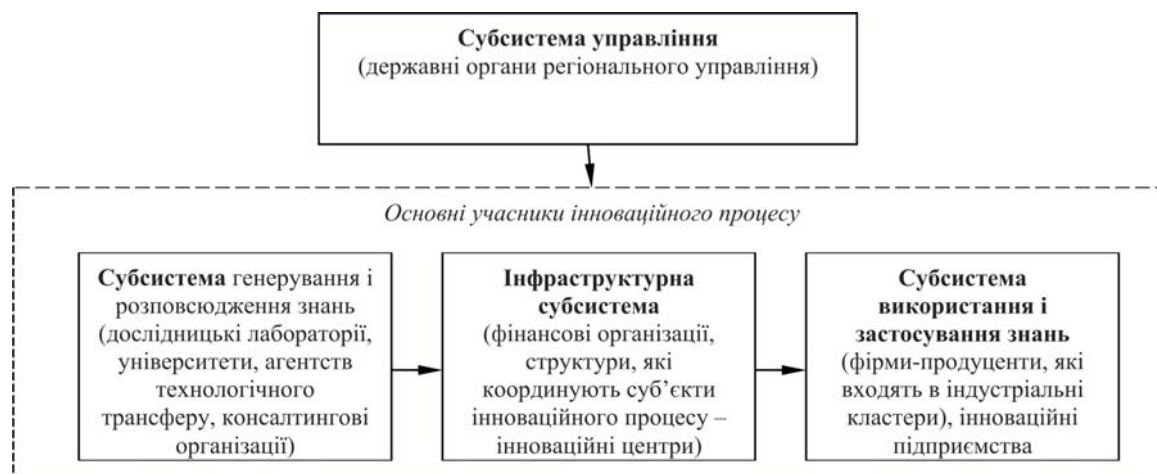

Рис. 2. Структура регіональної інноваційної системи

Виділення субсистеми управління обумовлено сутністю функції управління і, зокрема, координування суб'єктів інноваційного процесу. Крім того, субсистема управління в регіональних інноваційних системах виконує найбільш значущу функцію - стимулювання інноваційного розвитку, яке реалізується в рамках стратегії соціально-економічного розвитку регіону і може істотно впливати на параметр швидкості і якості інноваційного регіонального розвитку.

Інфраструктурна субсистема - є субсистема, яка пов'язує субсистему генерування і поширення знань та субсистему їх використання і застосування. Основним елементом цієї підсистеми є фінансові організації і структури, які здатні координувати діяльність суб'єктів інноваційного процесу, зокрема, інноваційні центри регіону. Надання інфраструктурної підсистеми активної ролі в сучасних умовах може сприяти ефективній взаємодії основних субсистем регіональних інноваційних систем, які надають знання та їх впровадження.

Таким чином, створення регіональних інноваційних систем в Україні пропонується здійснювати з урахуванням активних функцій координації і стимулювання субсистеми управління і функції координації інноваційного процесу інфраструктурної субсистеми. Активізація зазначених функцій забезпечить тісні взаємозв'язки між основними суб'єктами інноваційного процесу, і дозволить органічно поєднати процес впровадження інновацій з процесом їх фінансування.

В цілому, створення регіональних інноваційних систем повинно відбуватися в контексті формування регіональної стратегії з метою забезпечення стійких інноваційних переваг кожного регіону.

В контексті використання концепції регіональних інноваційних систем, як основи формування регіональної конкурентної стратегії, доцільною є типологізація регіональних інноваційних систем тому розглянемо класифікацію регіональних інноваційних

систем. Критерієм класифікації регіональних інноваційних систем може бути тип інноваційної мережі, на основі якої вона розвивається. Б. Ашейм і Ф. Кук стверджують, що існують два основних типи інноваційних мереж:

ендогенні інноваційні мережі, які виникають на основі локальних індустріальних кластерів малих і середніх підприємств, що мають традиції і досвід взаємовигідного обміну інформацією, а також інтерактивного навчання в процесі загальної інноваційної діяльності;

екзогенні інноваційні мережі, які існують в основному в формі технопарків і технополісів. Вони виникають при таких умовах: коли великі компанії виділяють НДДКР в окремий функціональний підрозділ і розміщують його на території, яка є оптимальною з точки зору виникнення некомерційних взаємозалежностей; або коли інноваційна мережа створюється адміністративним шляхом як запланований захід з метою налагодження та поглиблення співробітництва між науково-дослідними інститутами і підприємствами.

На даний момент провідні фахівці виділяють третій тип інноваційних мереж, які виникають поблизу або безпосередньо в межах мегаполісів і являють собою взаємодію великих і середніх фірм з університетами, дослідницькими інститутами, іншими компаніями і державними установами.

Важливо відзначити, що визначення основних типів регіональних інноваційних систем є важливим як в теоретичному, так і в практичному аспекті, особливо в контексті взаємозв'язків по вертикалі «регіональна інноваційна система – національна інноваційна система». Базуючись на дослідженнях Б.Ашейма, Ф. Кука, А.Поручник і І.Брікова виділяють три типи регіональних інноваційних систем: територіально-вбудовані інноваційні системи, регіональні мережеві інноваційні системи, регіоналізовані національні інноваційні системи.

Перший тип регіональних інноваційних систем - територіально вбудовані інноваційні системи, або стихійні, за класифікацією Ф. Кука. В межах таких регіональних інноваційних систем інноваційна активність місцевих компаній ґрунтується на процесі локального навчання, обумовленого їх географічною, соціальною та культурною спільністю. Разом з тим рівень співпраці виробничих фірм з організаціями - продуцентами нових знань є мінімальним. Яскравим прикладом територіально вбудованих інноваційних систем є мережі малих і середніх підприємств, які виникають на базі регіональних кластерів, індустріальних дистриктів. Основною метою в процесі розробки конкурентної стратегії для регіонів такого типу є формування ефективної системи державної підтримки процесу локального організаційного навчання за допомогою створення мережі агентств технологічного трансферу, спеціалізованих тренінгових курсів і т.п.

Територіально вбудовані регіональні інноваційні системи можуть поступово перетворитися в регіональні мережеві інноваційні системи. Зберігаючи основні риси попереднього типу, дані регіональних інноваційних систем характеризуються більш планомерною і систематизованою взаємодією економічних суб'єктів і підвищенням рівня міжнародної відкритості. Регіони з мережевими інноваційними системами є більш конкурентоспроможними на глобальному ринку за рахунок високорозвиненої локальної інституційної інфраструктури. Зокрема, значно активізується діяльність і поглиблюються взаємозв'язки між місцевими науково-дослідними інститутами, університетами, агентствами технологічного трансферу та іншими організаціями, залученими до процесу генерування та поширення знань. За визначенням Ф. Кука, ідеальним типом регіональних інноваційних систем є саме регіональні мережеві інноваційні системи: один або кілька взаємопов'язаних кластерів, оточені локальною допоміжною інституційною інфраструктурою.

Регіональні мережеві інноваційні системи являють собою одну з моделей ендегенного розвитку, а саме - модель підвищення інноваційних можливостей і сприяння поглибленню взаємодії локальних економічних суб'єктів за рахунок використання інструментів адміністративного впливу. Зокрема, малі та середні підприємства для здійснення радикальних інновацій вимагають використання не тільки наявної локальної бази знань, а й доступу до результатів масштабних національних або навіть міжнародних досліджень.

Таким чином, формування регіональної мережевої інноваційної системи за рахунок поглиблення співпраці місцевих науково-дослідних інститутів і університетів як на локальному, так і міжрегіональному та міжнародному рівнях, а також створення агентств технологічного трансферу, центрів інноваційних послуг, баз даних результатів НДДКР сприяють ефективній інтеграції локальних компаній в глобальну інноваційну систему. Отже, створення мережеских регіональних інноваційних систем не тільки сприяє підвищенню

інноваційного потенціалу локальних компаній, а й запобігає їх технологічну «замкнутість» (використання традиційних, але застарілих технологій).

Створення мережеских регіональних інноваційних систем являє собою приклад планомерної реалізації урядових програм активізації інноваційного розвитку підприємств за рахунок сприяння співробітництву по лінії «науково-дослідні інститути - виробничі підприємства».

Третій тип регіональних інноваційних систем - регіоналізовані національні інноваційні системи - принципово відрізняється від двох попередніх. По-перше, як промислові підприємства, так і інституційна інфраструктура є функціонально більш інтегрованими, в порівнянні з двома попередніми типами регіональних інноваційних систем, з національною та міжнародною інноваційними системами, тобто інноваційна діяльність відбувається здебільшого між економічними суб'єктами з різних регіонів. Регіональна інноваційна система базується на екзогенній моделі розвитку.

По-друге, в межах даного типу регіональних інноваційних систем взаємодія між суб'єктами господарювання базується на лінійній моделі, оскільки реалізація масштабних проектів вимагає застосування формальних знань і залучення представників аналітичних секторів виробництва (перш за все інженерів). Усередині регіоналізованих національних інноваційних систем взаємодія і співпраця активніше розвиваються між представниками аналогічних сфер діяльності, які мають подібне утворення. Така функціональна однорідність сприяє циркуляції та обміну знаннями в межах «спілок практики» (група працівників, неформально пов'язаних між собою загальним досвідом в сфері інноваційної діяльності; зазвичай виникають стихійно з метою вирішення конкретних практичних проблем або в процесі реалізації спільних проектів), масштаб діяльності яких є міжрегіональним і навіть національним.

Прикладом регіоналізованої національної інноваційної системи може бути кластер науково-дослідних установ великої компанії і / або державний дослідний інститут в межах наявного технопарку. Дані організації, як правило, розташовані поблизу університетів, технологічних коледжів, лабораторій, але мають обмежені зв'язки з місцевими виробничими компаніями. В цілому технопарки характеризуються низьким рівнем інноваційної взаємодії підприємств-учасників, який зумовлює незначні масштаби процесу локального навчання і залучення зовнішніх підприємств до реалізації окремих проектів на основі субконтрактної системи. І разом з тим внаслідок встановлення неформальних партнерських відносин між економічними суб'єктами, взаємозв'язки в трикутнику науково-дослідні інститути - підприємства - державні установи є стабільнішими в регіоналізованих національних інноваційних системах, ніж у національних інноваційних системах.

Порівняльна характеристика трьох типів регіональних інноваційних систем представлена в табл. 1.

Порівняльна характеристика типів регіональних інноваційних систем [1]

Тип регіональної інноваційної системи (РІС)	Розміщення інноваційних підприємств	Базова інноваційна модель	Основні стимули взаємодії	Приклади
1. Територіально вбудована РІС	Локальне з незначним ступенем інноваційної взаємодії	Інтерактивна	Географічна, соціальна і культурна спільність	Індустріальні дистрикти
2. Регіональна мережева інноваційна система	Локальне зі значним ступенем інноваційної взаємодії	Інтерактивна	Планомірне і систематизоване створення інноваційних мереж	Інноваційні кластери
3. Регіоналізовані національні інноваційні системи	В основному поза межами окремого регіону	Лінійна	Окремі індивіди з аналогічним рівнем освіти і загальними інтересами	Технополіси, технопарки

Наведена вище класифікація регіональних інноваційних систем базується на критеріях характеру локальної інноваційної моделі і типу відносин, які існують між суб'єктами, які провають інноваційну діяльність. Однак вона, на жаль, не відображає рівень інституціоналізації аналізованих регіональних інноваційних систем. Дана проблематика детально досліджується американським економістом Ф. Куком, який визначає взаємозв'язок між інституціональною структурою національних інноваційних систем, національної бізнес-системою і характером регіональних інноваційних систем. Він стверджує, що для різних типів національної інституційної структури характерна підтримка окремих форм економічної активності. Так, ринкові економіки зі значним ступенем державного регулювання (Німеччина, Швейцарія, Скандинавські країни) мають вагомні конкурентні переваги в традиційних секторах промисловості, разом з тим ліберальні ринкові економіки (США, Великобританія) є більш конкурентоспроможними в високотехнологічних галузях.

Висновки. В результаті аналізу методичного підходу до вивчення інноваційної складової діяльності регіональних соціально-економічних систем в період стагнації:

визначено, що методи міжгалузевих балансів для аналізу інноваційних факторів розвитку регіону, засновані на дослідженнях, проведених В. Леонтьєвим і його послідовниками; методи конкурентних переваг регіонів і країн, розроблених М. Портером; оцінка структури і динаміки валового регіонального продукту для визначення інноваційних факторів регіонального розвитку, що проводяться академіком А.Г. Гранбергом мають загальний недолік, який полягає в тому, що перераховані методи вивчають ситуацію в поточний момент часу, а не причину змін соціально-економічної обстановки;

розглянуто класифікації регіональних інноваційних систем:

за типом інноваційної мережі, на основі якої вона розвивається (Б. Ашейм і Ф. Кук): ендогенні інноваційні мережі, які виникають на основі локальних індустріальних кластерів малих і середніх підприємств, що мають традиції і досвід взаємовигідного обміну інформацією, а також інтерактивного навчання в процесі загальної інноваційної діяльності; екзогенні інно-

ваційні мережі, які існують в основному в формі технопарків і технополісів;

по взаємозв'язкам вертикалі «регіональна інноваційна система – національна інноваційна система» (Б.Ашейма, Ф. Кука, А.Поручнік і І.Брікова): територіально-вбудовані інноваційні системи, регіональні мережеві інноваційні системи, регіоналізовані національні інноваційні системи.

розглянуто: метод аналізу інноваційних факторів розвитку регіонів, який пов'язаний з використанням фазового методу ВолгГТУ, згідно якого причиною всіх змін в економічній діяльності регіону є два джерела: здатність і сприйнятливність регіону (суб'єкта) до інновацій; і концепція регіональних інноваційних систем, яка інтегрує дві основні ідеї: системний характер інноваційної діяльності та регіональний вимір інноваційного процесу;

запропоновано відкоригувати регіональну інноваційну систему Ф.Кука, виділивши субсистему управління інноваційними процесами та інфраструктурну субсистему, яка забезпечує процес впровадження інновацій з субсистеми генерування і застосування знань, через специфічність функцій управління в інноваційному процесі.

Створення регіональних інноваційних систем в Україні пропонується здійснювати з урахуванням активних функцій координації і стимулювання субсистеми управління і функції координації інноваційного процесу інфраструктурної субсистеми. Активізація зазначених функцій забезпечить тісні взаємозв'язки між основними суб'єктами інноваційного процесу, і дозволить органічно поєднати процес впровадження інновацій з процесом їх фінансування.

Таким чином, управління регіоном в сучасний період розвитку суспільства вимагає розробки концепції і технологій, які базуються на уявленні про регіон як про складну систему і на існуючому методологічному базисі. Тільки в цьому випадку збільшення самостійності регіонів призведе до підвищення їх життєздатності як відкритих систем.

Перспективою подальших досліджень, на наш погляд, є проведення подальших наукових досліджень актуальних питань розробки та реалізації стратегій регіональних соціально-економічних систем і відповідних їм методичних комплексів.

ЛИТЕРАТУРА

1. Cooke P. Regional innovation systems: Competitive regulation in the New Europe / P. Cooke. – Geoforum 23, 1992. – P.365-382.
2. Гранберг А. Валовой региональный продукт как индикатор дифференциации экономического развития регионов / А.Гранберг, И.Масакова, Ю.Зайцева // Вопросы статистики, -1998.- №9.- С.3-11.
3. Косенков Р.А. Инновационные модели экономики (теория, методы и сфера применения) / Р.А. Косенков. - Волгоград: РПК «Политехник», 2000. – 351 с.: ил., табл. – Библиогр.: с. 342-350.
4. Леонтьев В.В. Межотраслевая экономика. / В.В. Леонтьев; пер. с англ. – М.: ОАО «Издательство «Экономика», 1997. – 479 с.
5. Портер М. Международная конкуренция / Майкл Портер; пер. с англ., под. ред. В.Д. Щетинина.- М.: Международные отношения, 1993.- 432 с.
6. Поручник А. Регіональна інноваційна система як основа підвищення міжнародного конкурентного статусу національних регіонів / А.Поручник, І.Брикова // Вісник Київського національного економічного університету, 2006. - С. 134-173.

Е. Н. Емельянова,

Донецкий государственный университет управления, Мариуполь, Украина

МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ИЗУЧЕНИЮ ИННОВАЦИОННОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ В ПЕРИОД СТАГНАЦИИ

В статье проанализирован методический подход к изучению инновационной составляющей деятельности региональных социально-экономических систем в период стагнации. Определено, что методы межотраслевых балансов для анализа инновационных факторов развития региона; методы конкурентных преимуществ регионов и стран; оценка структуры и динамики валового регионального продукта для определения инновационных факторов регионального развития имеют общий недостаток, который заключается в том, что перечисленные методы изучают ситуацию в текущий момент времени, а не причину изменений социально-экономической обстановки. Проработаны классификации региональных инновационных систем: эндогенные и экзогенные инновационные сети (по типу инновационной сети); территориально-встроенные инновационные системы, региональные сетевые инновационные системы, регионализированные национальные инновационные системы (по взаимосвязям вертикали «региональная инновационная система – научно-исследовательская система»). Рассмотрены: метод анализа инновационных факторов развития регионов, который связан с использованием фазового метода ВолГТУ, согласно которого причиной всех изменений в экономической деятельности региона являются способность и восприимчивость региона (субъекта) к инновациям; концепция региональных инновационных систем, которая интегрирует системный характер инновационной деятельности и региональное измерение инновационного процесса. Предложено откорректировать региональную инновационную систему Ф.Кука, выделив подсистему управления инновационными процессами и инфраструктурную подсистему, которая обеспечивает процесс внедрения инноваций из подсистемы генерирования и применения знаний, по причине специфичности функций управления в инновационном процессе. Создание региональных инновационных систем в Украине предлагается осуществлять с учетом активных функций координации и стимулирования подсистемы управления и функции координации инновационного процесса инфраструктурной подсистемы. Активизация указанных функций обеспечит тесные взаимосвязи между основными субъектами инновационного процесса, и позволит органически соединить процесс внедрения инноваций с процессом их финансирования.

Ключевые слова: инновационная составляющая, регион, период стагнации, метод анализа, региональная инновационная система.

E. Emelyanova,

Donetsk state university management, Mariupol, Ukraine

SYSTEMATIC APPROACH TO THE STUDY OF INNOVATION COMPONENT OF THE REGIONS THE PERIOD OF STAGNATION

The article analyzes the methodological approach to the study of the innovation component of the activities of regional socio-economic systems in a period of stagnation. It has been determined that the methods for the analysis of inter-industry balances innovative regional development factors; methods of the competitive advantages of the regions and countries; assessment structure and dynamics of the gross regional product for the determination of innovative regional development factors have a common drawback, which is that these methods of studying the situation at the current time, and does not cause changes in the socio-economic situation. Worked out the classification of regional innovation systems: endogenous and exogenous innovation (based on the type of innovation network); territorially inte-

grated innovation systems, regional innovation systems network, regionalized national innovation systems (for vertical relationships «regional innovation system - research system»). Considered: method of analysis of the factors of innovation development of the regions, which is associated with the phase method VSTU, according to which the cause of all the changes in the economic activity of the region are the ability and the susceptibility of the region (the subject) to innovate; the concept of regional innovation systems, which integrates the systemic nature of innovation and the regional dimension of the innovation process. It proposed to amend the regional innovation system Frank Cook, highlighting subsystem management of innovation processes and infrastructure subsystem, which provides a process of innovation of the subsystem generating and applying knowledge, due to the specificity of management functions in the innovation process. The establishment of regional innovation systems in Ukraine are encouraged to implement, taking into account the active coordination of the functions and stimulate subsystem management and coordination functions of the innovation process infrastructure subsystem. Activating these features ensure a close relationship between the main actors of the innovation process, and allows organically combine the process of introducing innovations to the process of financing.

Keywords: *innovative component, region, period of stagnation, the method of analysis, the regional innovation system.*

Рецензенти: **Сорока С. В.**, д-р наук з держ. упр., доцент;
Ібрагімова А. А., канд. наук з держ. упр.

© Ємельянова О. М., 2016

Дата надходження статті до редколегії 10.09.2016